

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN		STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR	
ANTALET EXAMINA Yrkesexamen inom energibranschen (YE): 192 st. (99 st.) → Förändring +93 % Specialyrkesexamen inom energibranschen (SYE): 66 st. (30 st.) → Förändring +120 %	YE INOM ENERGIBRANSCHEN Kompetensområdet för fjärrvärmeinstallation 6 st. Kompetensområdet för elnätsinstallation 63 st. Kompetensområdet för kraftverksteknik 117 st. Uppgift saknas 6 st. Vad beror det på?	YE INOM ENERGIBRANSCHEN hel examen 1 098 st. examensdel/ delar 51 st.	
ANTAL EXAMENSDELAR YE inom energibranschen: 1 149 st. (630 st.) → +82 % SYE inom energibranschen: 414 st. (217 st.) → +91 %	SYE INOM ENERGIBRANSCHEN Kompetensområdet för fjärrvärmeinstallation 1–4 st. Kompetensområdet för elnätsinstallation 42 st. Kompetensområdet för kraftverksteknik 21 st.	SYE INOM ENERGIBRANSCHEN hel examen 414 st. examensdel/ delar 0 st.	

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR	
ANTALET EXAMINA		GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	
Grundexamen inom el- och automationsbranschen (GE): 3 117 st. Yrkesexamen inom el- och automationsbranschen (YE): 153 st. SYE inom el- och automationsbranschen (SYE): 66 st.		Examensbenämning: Automationsmontör 1 770 st. Examensbenämning: Elmontör 2 898 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen 22 778 st.	examensdel/ delar 561 st.
ANTAL EXAMENSDELAR		YE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	YE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	
GE inom el- och automationsbranschen: 23 349 st. YE inom el- och automationsbranschen: 759 st. SYE inom el- och automationsbranschen: 330 st.		Examensbenämning: Automationsmontör (YE) 36 st. Examensbenämning: Montör av lås- och säkerhetssystem 48 st. Examensbenämning: Elmontör (YE) 69 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen 732 st.	examensdel/ delar 27 st.
GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	Lokala examensdelar:	SYE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	SYE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN	
Gemensamma examensdelar (GED): 1 527 st.	369 st.	Examensbenämning: Automationsinstallationsmästare 1–4 st. Examensbenämning: Låssmedsmästare 1–4 st. Examensbenämning: Elinstallationsmästare 63 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen 318 st.	examensdel/ delar 12 st.



ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Diskussion

Antal avlagda examina

- Antalet avlagda YE och SYE inom energibranschen har ökat betydligt sedan 2023 (YE 93 % och SYE 120 %). Största delen av prestationer i YE (96 %) och alla i SYE inom energibranschen hade hela examen som mål för studierna.

Antal avlagda examensdelar

- YE inom energibranschen: Inom kompetensområdet för elnätsinstallation betonades s.k. traditionella valfria examensdelar 1 (88 %) och t.ex. utgjorde prestationer i examensdelen Elstationsinstallationer 4 %. Dessutom gjordes inga prestationer i examensdelen Elnätsinstallationer i ett elektrifierat bannät. Inom kompetensområdet för kraftverksteknik går de valfria delarna 1 enligt examinandens anläggningsmiljö, varvid det råder större variation i de valfria studierna.

Antal avlagda kompetensområden

- Prestationerna i YE inom energibranschen är starkt koncentrerade till kompetensområdena för kraftverksteknik (61 %) och elnätsinstallation (33 %). I prestationerna i SYE inom energibranschen framhävs också samma kompetensområden, men med annan betoning: elnätsinstallation (64 %) och kraftverksteknik (32 %).

Övriga anmärkningar

- Det ökade antalet examina inom energibranschen beror på examensgruppernas startdatum. Vanligtvis inleder flera examensgrupper sina studier vartannat år, varvid antalet avlagda examina är större.
- Vid kraftverken påverkar också pensioneringarna och därigenom behovet av att utbilda ny arbetskraft.

Antal avlagda examina

- År 2023 avlades 2 951 grundexamina inom el- och automationsbranschen. År 2024 var antalet 3 117.
- Yrkesexamina inom el- och automationsbranschen avlades 129 st. 2023 och 153 st. 2024.
- Specialyrkesexamina inom el- och automationsbranschen avlades 47 st. 2023 och 66 st. 2024.

Antal avlagda examensdelar

- År 2023 avlades 22 735 examensdelar i grundexamen inom el- och automationsbranschen. År 2024 var antalet 23 349.
- År 2023 avlades 656 examensdelar i yrkesexamen inom el- och automationsbranschen. År 2024 var antalet 759.
- År 2023 avlades 256 examensdelar i specialyrkesexamen inom el- och automationsbranschen. År 2024 var antalet 330.

Antal avlagda kompetensområden

- Inom el- och automationsbranschen finns inga kompetensområden.

Övriga kommentarer

- Alla examensnivåer har sett en ökning jämfört med året innan.
- Antalet prestationer har också ökat i alla examensdelar jämfört med året innan.

Arbetslivskommissionen för el-, automations- och energibranschen, lägesbild 2024



ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

YE inom energibranschen: 15 st.
SYE inom energibranschen: 14 st.
SYE inom el- och
GE: 55 st.
SYE inom el- och
YE: 37 st.
SYE inom el- och
automationsbranschen: 23 st.

AKTIVA ANORDNARE

YE inom energibranschen: 17 st.
SYE inom energibranschen: 7 st.
SYE inom el- och
GE: 49 st.
SYE inom el- och
YE: 19 st.
SYE inom el- och
automationsbranschen: 13 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

ICKE-AKTIVA ANORDNARE (som har anordnartillstånd)

YE inom energibranschen: 6 st.
SYE inom energibranschen: 7 st.
GE inom el- och automationsbranschen: 6 st.
YE inom el- och automationsbranschen: 18 st.
SYE inom el- och automationsbranschen: 10 st.

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

YE inom energibranschen

Finska 192 st.

SYE inom energibranschen

Finska 66 st.

GE inom el- och automationsbranschen

Finska 2 970 st.

Svenska 138 st.

Engelska 6 st.

YE inom el- och automationsbranschen

Finska 150 st.

Svenska 1–4 st.

SYE inom el- och **automationsbranschen**

Finska 66 st.

ANORDNARTILLSTÅND FRÄMMANDE SPRÅK

GE inom el- och automationsbranschen:
Engelska 3 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Vad gäller yrkes- och specialyrkesexamina inom energibranschen är examensanordnarna fortfarande indelade enligt kompetensområde, och i antalet examensprestationer framhävs fortfarande några anordnare. Skillnaden mellan antalet aktiva anordnare/anordnartillstånd beror på att det för en del är fråga om anskaffad utbildning som är förenlig med den utvidgade uppgiften att ordna läroavtalsutbildning. Ett tillstånd att ordna utbildning tillåter inte att examina ordnas på Åland (avläggande av svenskspråkiga examina).
- Inom el- och automationsbranschen ligger läroanstalterna geografiskt fortfarande på samma orter som har anordnartillstånden. Språkligt och geografiskt är täckningen fortfarande god.
- 95,59 % av grundexamina inom el- och automationsbranschen gjordes på finska 2023 och 95,38 % 2024. 4,29 % gjordes på svenska 2023 och 4,43 % 2024.



KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN

Arbetsplats 38,25 %

Läroanstalt 40,99 %

Arbetsplats + läroanstalt 12,91 %

Uppgift saknas 7,85 %

YE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN

Arbetsplats 71,2 %

Läroanstalt 12 %

Arbetsplats + läroanstalt 15,6 %

Uppgift saknas 1,2 %

SYE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN

Arbetsplats 79,63 %

Läroanstalt 3,7 %

Arbetsplats + läroanstalt 12,04 %

Uppgift saknas 4,63 %

YE INOM ENERGIBRANSCHEN

Arbetsplats 89,62 %

Läroanstalt 0,55 %

Arbetsplats + läroanstalt 4,92 %

Uppgift saknas 4,92 %

SYE INOM ENERGIBRANSCHEN

Arbetsplats 74,64 %

Läroanstalt 0 %

Arbetsplats + läroanstalt 0 %

Uppgift saknas 25,36 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

GE inom el- och automationsbranschen 2023

Arbetsplats 22,01 %

Läroanstalt 21,42 %

Arbetsplats + läroanstalt 6,82 %

Uppgift saknas 49,93 %

YE inom el- och automationsbranschen 2023

Arbetsplats 28,66 %

Läroanstalt 31,86 %

Arbetsplats + läroanstalt 30,64 %

Uppgift saknas 8,84 %

SYE inom el- och automationsbranschen 2023

Arbetsplats 73,05 %

Läroanstalt 4,69 %

Arbetsplats + läroanstalt 10,16 %

Uppgift saknas 12,11 %

- I praktiken avläggs yrkesproven på för yrkes- och specialyrkesexamina inom energibranschen nästan helt och hållet på arbetsplatserna. "Uppgift saknas" förvränger fortfarande rapporteringen av provplatserna, men situationen har förbättrats sedan 2023. Det borde inte längre finnas några problem med informationsöverföringen mellan systemen.

Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter

- Gäller främst grundexamina inom el- och automationsbranschen, som också avläggs vid läroanstalter.
- Det är positivt att hälften av yrkesproven inom el- och automationsbranschen fortfarande görs vid läroanstalterna.
- I yrkesexamina inom el- och automationsbranschen har antalet yrkesprov på arbetsplatserna ökat betydligt.
- Nästan hälften saknar uppgifter, vilket skapar osäkerhet om statistikens tillförlitlighet.

Reflektioner kring utbildningsanordnarnas utvecklingsobjekt och goda praxis

- Läroanstaltens andel som provplats inom el- och automationsbranschen bör minskas avsevärt.
- Under en lång tid har resurserna varit beroende av en enda lärare, vilket är problematiskt.
- Utbildningsanordnaren har en genuin vilja att ordna högklassiga examina. Man hoppas att det ges tillräckliga resurser för att stärka den arbetslivsorienterade verksamheten i grundexamina inom elbranschen och vidareutveckla högklassiga yrkesprov.
- Att sprida god praxis även till andra läroanstalter inom samma sektor och därigenom främja samarbetet.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE		
Responsenkäter (svarsskala 1–5)	Respons	Diskussion
STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV YE inom energibranschen 4,6 SYE inom energibranschen 4,6 GE inom el- och automationsbranschen 4,2 YE inom el- och automationsbranschen 4,5 SYE inom el- och automationsbranschen 4,7 (nationellt medeltal 4,6) Studeranderespons 2023 GE inom el- och automationsbranschen 4,2 YE inom el- och automationsbranschen 4,3 SYE inom el- och automationsbranschen 4,7 - I jämförelse med uppgifterna för 2024 är studeranderesponsen inom el- och automationsbranschen i övrigt på en god nivå, men inom YE inom el- och automationsbranschen kan man se en tydlig ökning (även en kvantitativ ökning). - Responsen inom YE och SYE inom energibranschen har hållits på en utmärkt nivå.	RESPONS FRÅN ARBETSPLATSHANDLEDAREN YE inom energibranschen 3,9 SYE inom energibranschen 3,9 GE inom el- och automationsbranschen 3,8 YE inom el- och automationsbranschen 4,1 SYE inom el- och automationsbranschen 3,9 (nationellt medeltal 4,2) Respons från arbetsplatshandledare 2023 GE inom el- och automationsbranschen 3,7 YE inom el- och automationsbranschen 4,1 SYE inom el- och automationsbranschen 4,1 - I jämförelse med uppgifterna för 2024 har responsen från arbetsplatshandledarna inom el- och automationsbranschen hållits på en god nivå. - I fråga om yrkes- och specialyrkesexamina inom energibranschen är medeltalen fortfarande goda. - Det finns fortfarande utrymme för utveckling vad gäller responsmängden, hur ska man hitta sätt att inspirera till att svara på enkäterna?	ARBETSPLATSRESPONS YE inom energibranschen 4,0 SYE inom energibranschen 4,1 GE inom el- och automationsbranschen 4,0 YE inom el- och automationsbranschen 4,3 SYE inom el- och automationsbranschen 3,9 (nationellt medeltal 4,2) Arbetsplatsrespons 2023 GE inom el- och automationsbranschen 3,9 YE inom el- och automationsbranschen 4,2 SYE inom el- och automationsbranschen 3,9 - I jämförelse med uppgifterna för 2024 har responsen från arbetsplatserna inom el- och automationsbranschen hållits på en god nivå. - Medeltalen för responsen inom energibranschen är fortfarande på en god nivå i yrkes- och specialyrkesexamina. - Det finns fortfarande utrymme för utveckling vad gäller responsmängden. Hur ska man hitta sätt att inspirera till att svara på enkäterna?



KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 54,8 %
Uppgift saknas 2,0 %

YE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 92 %
Uppgift saknas 0,4 %

SYE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 92,6 %
Uppgift saknas 0,9 %

YE INOM ENERGIBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 95,9 %
Uppgift saknas 0,3 %

SYE INOM ENERGIBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 73,2 %
Uppgift saknas 25,4 %

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN 2023
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 29 %
Uppgift saknas 45 %

YE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN 2023
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 93 %
Uppgift saknas 4 %

SYE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN 2023
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 82 %
Uppgift saknas 0 %

- Statistikföringsmetoderna har varit bristfälliga 2023, så en jämförelse kan inte göras.
- YE och SYE inom el- och automationsbranschen genomförs till största delen på arbetsplatser i anställningsförhållanden. I fråga om grundexamen framhävs läroanstaltens roll ytterligare.
- I fråga om examina inom energibranschen genomförs tvåpartsbedömningen alltid med undantag av sporadiska fall (t.ex. akuta situationer där en representant för arbetslivet är förhindrad).
- Tvåpartsbedömningen förverkligas inte för grundexamen inom el- och automationsbranschen som den borde.

Planer för bedömning av kunnande

- Planerna för bedömning av kunnande har gjorts upp examensspecifik. Det har observerats skillnader i dokumentens kvalitet mellan utbildningsanordnarna.

Övriga anmärkningar

- I GE inom el- och automationsbranschen är vitsorden för bedömning av kunnande relativt låga.
- Avskiljning av GED-ämnena från de yrkesinriktade ämnena. Yrkeslärarna arbetar enligt olika behörighetskrav.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE INOM EL- OCH AUTOMATIONSBRANSCHEN
Medeltal 3,6
Yrkesinriktad examensdel 3,7
Gemensam examensdel 3,4
(nationellt medeltal 3,7)



EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

YE inom energibranschen

- Kompetensområdet för elnätsinstallation
 - Flera utvecklingsförslag har kommit in under de senaste åren (bl.a. energilager).
 - Önskemål har också kommit om att elnätsinstallationerna i högre grad ska föras till grundexamensnivå.
- Kompetensområdet för kraftverksteknik (ämnen för reformarbetet)
 - Bl.a. nya energiproduktionsformer och förbränningstekniker, återvinning av avfall, fjärrkyla, energilager.
- Kompetensområdet för fjärrvärmeinstallation
 - Det har inte kommit några utvecklingsförslag från industrin.

SYE inom energibranschen

- Enligt industriresponsten motsvarar examensgrunderna ännu relativt väl behoven i arbetslivet. Förmodligen kommer det dock att finnas behov av att förnya även specialyrkesexamen när yrkesexamen förnyas?

GE inom el- och automationsbranschen

Grundexaminas omfattning och innehåll är relativt bra. Examensdelarna är för stora helheter och möjligheten att välja har försvunnit nästan helt.

YE inom el- och automationsbranschen

I fråga om yrkesexamina verkar situationen vara god.

SYE inom el- och automationsbranschen

Specialyrkesexamen har överlappande examensdelar.

Reflektioner kring examensstrukturen

- Ökad möjlighet till valfrihet inom energibranschen
 - Harmonisering av examensdelarnas omfattning.
 - Möjlighet att välja examensdelar från andra yrkes- och specialyrkesexamina, högskolestudier och lokala examensdelar till examen.
 - Förenhetligande av skrivsättet mellan olika examina och examensdelar.
- Inom el- och automationsbranschen är examensdelarna för stora helheter. Vissa delar uteblir, eftersom de inte ingår i den valda helheten. Detta syns starkare och är problematiskt i grundexamen inom el- och automationsbranschen.
- Examensstrukturen tillåter inte överskridningar ur finansiellt perspektiv.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi



Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN